

δαίμονας

δαίμονας, ο, ουσ. [*<αρχ. δαίμων*], ο δαίμονας. **1.** πνεύμα του κακού και, κατ' επέκταση, ο διάβολος, ο σατανάς: «έχει κυριευτεί απ' το δαίμονα». **2.** αυτός που σπρώχνει, που ωθεί κάποιον στην αμαρτία: «ήταν μια γυναικάρα, σωστός δαίμονας, που σε ξεσήκωνε με μια της ματιά». (Λαϊκό τραγούδι: *τις νύχτες τις αόρατες εγώ δεν κλείνω μάτι, γιατί μου λέν' οι δαίμονες σήκω και περιπάτει*). **3.** άνθρωπος πανέξυπνος, τετραπέρατος, αλλά και κακόβουλος, μοχθηρός: «δεν είναι μόνο που θα χάσεις την ησυχία σου, αν μπλέξεις μ' αυτόν το δαίμονα, αλλά θα χάσεις και τα λεφτά σου». **4.** αυτός που προκαλεί προβλήματα, που προξενεί ανησυχία με τη συμπεριφορά του: «μόλις σχολάσει το σχολείο, φωνάζουν όλοι οι μαθητές σαν τους δαίμονες και δε μας αφήνουν σε ησυχία». (Ακολουθούν 30 φρ.)·

- *α στο δαίμονα ή αί στο δαίμονα!* **α.** κατάρα με την οποία στέλνουμε κάποιον στο διάολο. **β.** ανάλογα με το ύφος και τον τόνο της φωνής εκφράζει αμφισβήτηση ή έκπληξη για καλό ή για κακό: «ο τάδε αγόρασε βίλα στην εξοχή. -Αί στο δαίμονα, αυτός δεν είχε να φάει! || σκοτώθηκε ο τάδε. -Αί στο δαίμονα, πριν λίγες ώρες ήμασταν μαζί!»· βλ. και φρ. *αί στο διάβολο!* λ. *διάβολος*·

- *απειλεί θεούς και δαίμονες*, βλ. λ. [θεός](#)·

- *άσ' τα να πάνε στο δαίμονα!* απάντηση αποκαρδιωμένου ανθρώπου από τη ζωή του ή από την κακή πορεία της εργασίας του σε άτομο που τον ρωτάει από ενδιαφέρον *πώς πας ή πώς πάει ή πώς τα πας ή πώς πάνε τα πράγματα* και έχει την έννοια πως τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά και ούτε υπάρχει περίπτωση να διορθωθούν. Συνών. *άσ' τα να πάνε στ' ανάθεμα!* / *άσ' τα να πάνε στα κομμάτια!* / *άσ' τα να πάνε στα τσακίδια!* / *άσ' τα να πάνε στην οργή!* / *άσ' τα να πάνε στο διάβολο!* / *άσ' τα να πάνε στον κόρακα(!)*·

- *άσ' το να πάει στο δαίμονα!* μην το υπολογίζεις, βγάλ' το από το νου σου, διάγραψε το: «αφού βλέπεις πως το μηχανήμα είναι χαλασμένο, άσ' το να πάει στο δαίμονα!». Συνών. *άσ' το να πάει στ' ανάθεμα!* / *άσ' το να πάει στα κομμάτια!* / *άσ' το να πάει στα τσακίδια!* / *άσ' το να πάει στην οργή!* / *άσ' το να πάει στο διάβολο!* / *άσ' το να πάει στον κόρακα(!)*·

- *άσ' τον να πάει στο δαίμονα!* μην τον υπολογίζεις, αγνόησέ τον: «αφού σε πρόδωσε, άσ' τον να πάει στο δαίμονα!». Συνών. *ας' τον να πάει στ' ανάθεμα!* / *άσ' τον να πάει στα κομμάτια!* / *άσ' τον να πάει στα τσακίδια!* / *άσ' τον να πάει στην οργή!* / *άσ' τον να πάει στο διάβολο!* / *άσ' τον να πάει στον κόρακα(!)*·

- *βρίζει θεούς και δαίμονες*, βλ. λ. [θεός](#)·

- *είναι κακός δαίμονας*, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, έχει την ικανότητα να παρακινεί τους άλλους στο κακό: «είναι κακός δαίμονας αυτός που κάνεις παρέα και θα σε μπλέξει χωρίς να το καταλάβεις»·

- *είναι ο κακός μου δαίμονας*, δεν μπορώ ποτέ να αντιμετωπίσω με επιτυχία το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος: «σε οτιδήποτε έρχομαι αντιμέτωπος μ' αυτόν τον άνθρωπο, σηκώνω τα χέρια μου, γιατί είναι ο κακός μου δαίμονας || αυτή η ομάδα είναι ο κακός μας δαίμονας και ποτέ δεν μπορούμε να τη νικήσουμε»·

- *έχει το δαίμονα μέσα του*, **α.** είναι άνθρωπος πανέξυπνος, δραστήριος, επινοητικός, εφευρετικός: «αυτό το παιδί θα προκόψει πολύ στη ζωή του, γιατί έχει το δαίμονα μέσα του». **β.** είναι άνθρωπος κακόβουλος, μοχθηρός: «μην του έχεις εμπιστοσύνη, γιατί έχει το δαίμονα μέσα του και δεν κάνει καλό σε κανέναν». Συνών. *έχει το διάβολο μέσα του* / *έχει το σατανά μέσα του*·

- *θηλυκός δαίμονας*, γυναίκα πολύ έξυπνη, αλλά και πολύ μοχθηρή και ραδιούργα: «αν μπλέξεις μ' αυτόν το θηλυκό δαίμονα, θα καταστρέψεις το σπίτι σου»·

- *κατεβάζει θεούς και δαίμονες*, βλ. λ. [θεός](#)·

- *με πίνουν οι δαίμονες*, βλ. συνηθέστ. *με πίνουν τα δαιμόνια*, λ. *δαιμόνιο*·

- *μπήκε ο δαίμονας μέσα του*, άρχισε ξαφνικά να συμπεριφέρεται εχθρικά ή παράλογα προς τους άλλους αλλά και προς τον ίδιο του τον εαυτό: «ήταν τόσο συνετό παιδί, όμως στα καλά καθούμενα, λες και μπήκε ο δαίμονας μέσα του, άρχισε να κάνει ένα σωρό τρελά πράγματα». Συνών. *μπήκε ο διάβολος μέσα του*.

- *να με πάρ' ο δαίμονας!* έκφραση εκνευρισμένου ή αγανακτισμένου ανθρώπου, που τα έχει με τον εαυτό του: «να με πάρ' ο δαίμονας, όλο βλακείες κάνω!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει πάλι με το *να με πάρει*. Συνών. *να με πάρ' η ευχή! / να με πάρ' η οργή! / να με πάρ' ο διάβολος! / να με πάρ' ο κόρακας(!)*.

- *να πάρ' ο δαίμονας!* (γενικά) έκφραση εκνευρισμένου ή αγανακτισμένου ανθρώπου για την κακή πορεία των πραγμάτων στη ζωή του: «να πάρ' ο δαίμονας, τίποτα δε δουλεύει σωστά σ' αυτή την επιχείρηση!». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *φτου* και πιο σπάνια το *που*, ενώ είναι φορές που ακούγεται και *φτου, που* και η φρ. κλείνει πάλι με το *να πάρει*. Συνών. *να πάρ' η ευχή! / να πάρ' η οργή! / να πάρ' ο διάβολος! / να πάρ' ο κόρακας(!)*.

- *να πας στο δαίμονα!* δε νοιάζομαι, δε με ενδιαφέρει διόλου τι θα κάνεις, τι θα απογίνεις ή για το πού θα πας. Συνήθως η φρ. δίνεται ως απάντηση αδιαφορίας στην απεγνωσμένη ερώτηση κάποιου *τώρα τι θα κάνω ή τώρα τι θα γίνω (θ' απογίνω)* ή *τώρα πού θα πάω*. Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *να ησυχάσουμε* ή με το *να τελειώνουμε*. Συνών. *να πας στ' ανάθεμα! / να πας στα τσακίδια! / να πας στο διάβολο! / να πας στον αγύριστο! / να πας στον εξαποδώ(!)*.

- *να σε πάρ' ο δαίμονας!* έκφραση εκνευρισμένου ή αγανακτισμένου ανθρώπου, που τα έχει με κάποιον: «να σε πάρ' ο δαίμονας, σταμάτα επιτέλους αυτό το θόρυβο!». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει πάλι με το *να σε πάρει*. Συνών. *να σε πάρ' η ευχή! / να σε πάρ' η οργή! / να σε πάρ' ο διάβολος! / να πάρ' ο κόρακας(!)*.

- *ο δαίμονας (δαίμων) του τυπογραφείου*, το τυπογραφικό λάθος. Συνήθως αναφέρεται στο χώρο του Τύπου.

- *οι δαίμονες της ασφάλτου*, οδηγοί, ιδίως μοτοσικλετιστές, που αναπτύσσουν μεγάλη ταχύτητα και που γενικά οδηγούν παράτολμα: «απ' όπου περνούν οι δαίμονες της ασφάλτου, αναστατώνουν τον κόσμο».

- *πού στο δαίμονα είναι!* λέγεται για πρόσωπο ή πράγμα που αναζητάμε ή που περιμένουμε για αρκετό χρονικό διάστημα και για επείγουσα ανάγκη, χωρίς να γνωρίζουμε πού βρίσκεται: «πού στο δαίμονα είναι ο ηλεκτρολόγος, που κινδυνεύουν να περάσουμε όλη τη νύχτα μέσ' στο σκοτάδι! || πού στο δαίμονα είναι ο αναπτήρας μου και δεν μπορώ ν' αναψω το τσιγάρο μου!». Συνών. *πού στ' ανάθεμα είναι! / πού στα κομμάτια είναι! / πού στα τσακίδια είναι! / πού στην ευχή είναι! / πού στην οργή είναι! / πού στο διάβολο είναι! / πού στο καλό είναι! / πού στον κόρακα είναι(!)*.

- *πού στο δαίμονα ήσουν!* λέγεται απειλητικά ή επιτιμητικά σε άτομο που ψάχναμε επίμονα και δεν καταφέραμε να βρούμε, τη στιγμή που το χρειαζόμασταν ή που το περιμέναμε για μεγάλο χρονικό διάστημα: «πού στο δαίμονα ήσουν κι έφαγα τον κόσμο να σε βρω!». Συνών. *πού στ' ανάθεμα ήσουν! / πού στα κομμάτια ήσουν! / πού στα τσακίδια ήσουν! / πού στην ευχή ήσουν! / πού στην οργή ήσουν! / πού στο διάβολο ήσουν! / πού στο καλό ήσουν! / πού στον κόρακα ήσουν(!)*.

- *πού στο δαίμονα πήγε!* (για πράγματα) πού εξαφανίστηκε: «πού στο δαίμονα πήγε ο αναπτήρας μου!». Συνών. *πού στ' ανάθεμα πήγε! / πού στα κομμάτια πήγε! / πού στα τσακίδια πήγε! / πού στην ευχή πήγε! / πού στην οργή πήγε! / πού στο διάβολο πήγε! / πού στο καλό πήγε! / πού στον κόρακα πήγε(!)*.

- *πού στο δαίμονα πήγες!* πού εξαφανίστηκες: «πού στο δαίμονα πήγες και σε ψάχνω απ' το πρωί!». Συνών. *πού στ' ανάθεμα πήγες! / πού στα κομμάτια πήγες! / πού στα τσακίδια πήγες! / πού στην ευχή πήγες! / πού στην οργή πήγες! / πού στο διάβολο πήγες! / πού στο καλό πήγες! / πού στον κόρακα πήγες(!)*.

- *πώς στο δαίμονα!* με ποιο τρόπο: «πώς στο δαίμονα ζουν μέσα σε τόση φτώχεια, είν' άξιο απορίας!». Συνών. *πώς στ' ανάθεμα! / πώς στα κομμάτια! / πώς στην ευχή! / πώς στην οργή! / πώς στο διάβολο! / πώς στο καλό! / πώς στον κόρακα(!)*.

- *τι στο δαίμονα!* έκφραση εκνευρισμού ή δυσφορίας: «τι στο δαίμονα κάνει τόση ώρα και δεν έρχεται!». Συνών.

τι στ' ανάθεμα! / τι στα κομμάτια! / τι στην ευχή! / τι στην οργή! / τι στο διάβολο! / τι στο καλό! / τι στον κόρακα(!)·

- τι στο δαίμονα έγινε! (για πράγματα) πού εξαφανίστηκε: «τι στο δαίμονα έγινε το στιλό μου!». Συνών. τι στ' ανάθεμα έγινε! / τι στα κομμάτια έγινε! / τι στην ευχή έγινε! / τι στην οργή έγινε! / τι στο διάβολο έγινε! / τι στο καλό έγινε! / τι στον κόρακα έγινε(!)·

- τι στο δαίμονα έγινες! πού εξαφανίστηκες: «τι στο δαίμονα έγινες και σε χρειαζομαι!». Συνών. τι στ' ανάθεμα έγινες! / τι στα κομμάτια έγινες! / τι στην ευχή έγινες! / τι στην οργή έγινες! / τι στο διάβολο έγινες! / τι στο καλό έγινες! / τι στον κόρακα έγινες(!)·

- τι στο δαίμονα θέλει; έκφραση δυσφορίας για την επίσκεψη κάποιου ανεπιθύμητου ατόμου: «σας ζητάει ο θυρωρός. -Τι στο δαίμονα θέλει;». Συνών. τι στ' ανάθεμα θέλει; / τι στα κομμάτια θέλει; / τι στην ευχή θέλει; / τι στην οργή θέλει; / τι στο διάβολο θέλει; / τι στο καλό θέλει; / τι στον κόρακα θέλει(;·)

- τι στο δαίμονα κάνεις! έκφραση απορίας για κάποιον που ασχολείται με πράγματα έξω από τις οδηγίες μας ή έξω από την ορθή διαδικασία ή εκτέλεση. Συνήθως η φρ. κλείνει με το εδώ ή το εκεί. Συνών. τι στ' ανάθεμα κάνεις! / τι στα κομμάτια κάνεις! / τι στην ευχή κάνεις! / τι στην οργή κάνεις! / τι στο καλό κάνεις! / τι στον κόρακα κάνεις(!)·

- τον κυνηγάνε θεοί και δαίμονες, βλ. λ. [θεός](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας